

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om ändring av 54 och 88 §§ lagen angående stämpelskatt

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att i lagen angående stämpelskatt görs de ändringar som är nödvändiga på grund av övergången till värdeandelssystemet. Dessutom föreslås att stämpelskatt inte behöver betalas för överlåtel-

ser av andelsbevis enligt lagen om placeringsfonder.

Lagen avses träda i kraft så snart som möjligt efter att den har antagits och blivit stadfäst.

MOTIVERING

1. Nuläget och de föreslagna ändringarna

1.1. Värdeandelssystemet

Lagstiftningen om värdeandelssystemet trädde i kraft vid ingången av augusti 1991 genom lagen om införande av lagen om värdeandelssystemet samt den lagstiftning som har samband med den (1069/91). Enligt motiveringen i regeringens proposition med förslag till ovan nämnda lag (RP 232/1988 rd) är avsikten att de första aktierna skall anslutas till värdeandelssystemet våren 1992. De aktiebrev, masskuldebrev och övriga värdepapper som hänför sig till de aktier, masskuldebrevsandelar och övriga motsvarande andels- och fordringsrätter som ingår i systemet slopas och ersätts med noter ingår på värdeandelskonton. Värdeandelskontona förs med hjälp av automatisk databehandling. Ändringar i ägarförhållandena beträffande aktier och med dem jämförbara värdeandelar anmäls inom det nya systemet dagligen till en förteckning över ägarna.

De stadganden i lagen angående stämpelskatt (662/43) som gäller stämpelskatt för

överföring av värdepapper grundar sig på att värdepapper existerar, varför nödvändiga ändringar måste göras i stadgandena. I 54 § lagen angående stämpelskatt finns en förteckning över de värdepapper, för vilkas försäljning eller byte skall betalas stämpelskatt. Det föreslås att till paragrafen fogas ett stadgande om att även värdeandelar som motsvarar värdepapper anses som värdepapper. Ibrukttaget av värdeandelssystemet förutsätter inga ändringar av stadgandena om uppbörd av stämpelskatt.

Enligt 88 § lagen angående stämpelskatt får en överföring av en aktie eller ett andelsbevis inte införas i ett aktie- eller andelsbevisregister om inte stadgad stämpelskatt erlagts för överföringen. Sammanslutningens styrelse är även ansvarig för den stämpelskatt som skall erläggas. Det föreslås att till paragrafen fogas ett nytt 4 mom., enligt vilket erläggande av stämpelskatt inte är en förutsättning för registreringen. Inom värdeandelssystemet är det inte nödvändigt att registreringen av ändringar i ägarförhållanden anpassas till betalningstiderna enligt lagen angående stämpelskatt, eftersom registreringen sker så gott som i realtid. Värdeandelssystemets dataregister möjliggör en

effektiv övervakning av erläggandet av stämpelskatt även utan de påföljder som anges i 88 §.

1.2. Andelsbevis enligt lagen om placeringsfonder

Enligt lagen om placeringsfonder (480/87) avses med fondverksamhet anskaffning av medel från allmänheten till en placeringsfond och placering av dessa medel i värdepapper. Avsikten har varit att främja värdepapperssparandet och att i en större omfattning än för närvarande kanalisera sparkapitalet till produktiv verksamhet i stället för till bankdepositioner och masskuldebrev. Avsikten med lagen är att ge framför allt småspararna en möjlighet att på ett tryggt sätt och utan besvär delta i värdepapperssparandet. Investerarnas ställning har tryggats genom många stadganden. Fondbolaget är bl.a. skyldigt att inlösa fondandelen om ägaren kräver det.

Då lagen om placeringsfonder stiftades var avsikten att förvärv av värdepapper genom en placeringsfond beskattningsmässigt skulle vara i samma ställning som direkt förvärv av aktier. Därför har andelsbevis enligt lagen om placeringsfonder i 54 § lagen angående stämpelskatt jämförts med andra värdepapper, för vilkas överföring skall betalas stämpelskatt. Stämpelskatten vid överföring uppgår till 1,6 %, om överlåtandet inte sker genom förmedling av en fondbörs och till 1 %, om överlåtelsen sker genom förmedling av en fondbörs. En stämpelskatt om 1,6 % skall även betalas för inlösen som görs av ett fondbolag.

Placeringsfonderna betalar stämpelskatt då de anskaffar värdepapper. Eftersom stämpelskatt även skall betalas för överlåtelse av en fondandel, utsätts värdepappren för dubbel stämpelskatt. Fastän stämpelskatt inte skall betalas för överföring av ränteinstrument måste investeraren betala stämpelskatt även till dessa delar, om sådana ingår i fondandelsvärdet.

Liberaliseringen av kapitalrörelsen och den internationella utvecklingen på finans- och värdepappersmarknaden har lett till att finansieringsbolag även grundats utomlands. Även valutaregleringen har under den senaste tiden blivit friare. I Finland bosatta personer kan investera i utländska fondbolag. Den som vill grunda ett fondbolag utomlands behöver inte utverka Finlands Banks tillstånd, utan han

skall endast göra en anmälan till Finlands Bank. Fondbolag har grundats utomlands, i Luxemburg och Irland, där lagstiftningen angående fondverksamhet är mångformig och fonderna behandlas fördelaktigt vid beskattningen. Finska fondbolag måste således konkurrera med utomlands grundade placeringsfonder. Då stämpelskatt inte behöver betalas för andelar i utländska fonder, är de finska fonderna i en sämre ställning. Även den av finansministeriet tillsatta arbetsgruppen för masskuldebrevsmarknaden föreslog i sitt betänkande (1991:29) att stämpelskatten i anslutning till överföringen av en andel i en placeringsfond slopas.

Den internationella utvecklingen och harmoniseringen av lagstiftningen på grund av Organisationens för ekonomiskt samarbete och utveckling (OECD) kod för liberalisering av kapitalrörelsen och avtalet angående Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES) förutsätter ändringar av lagen om placeringsfonder. Man har även ansett det vara nödvändigt att mildra stadgandena om investering av en fonds medel. Beredningen av totalreformen har dock visat sig vara tidskrävande och fordra ytterligare utredningar. För att Finland skall uppfylla internationella utfästelser har det ansetts vara nödvändigt att genomföra de mest brådskande ändringarna före totalreformen. Från ingången av 1992 har även utlänningar, utländska samfund och så kallade farliga bolag rätt att äga fondandelar.

För att de inhemska placeringsfonderna i fråga om stämpelskatt skall vara i samma ställning som utländska placeringsfonder föreslås att den stämpelskatt som skall betalas för andelsbevis enligt lagen om placeringsfonder slopas. Således föreslås att omnämmandet av dessa i 54 § lagen angående stämpelskatt avlägsnas. Samtidigt föreslås att ur 88 § 3 mom. lagen angående stämpelskatt skall utgå stadgandet om att stämpelskatten skall betalas för att andelen skall registreras.

2. Propositionens ekonomiska verkningar

De ändringsförslag som föranleds av övergången till värdeandelssystemet inverkar inte på intäkterna av stämpelskatten.

Placeringsfonderna har inte hittills haft någon större betydelse på finansmarknaden. Om

även utlåningar tilläts inneha fondandelar kan detta öka investeringarna och även förbättra de finska placeringsfondernas konkurrenskraft i förhållande till utländska fonder. Vid utgången av 1990 hade 8 inhemska fondbolag med 13 placeringsfonder inlett sin verksamhet. Fondbolagens aktiekapital uppgick till 57 milj. mk. Placeringsfondernas fondkapital har till och med sjunkit från tiden efter att lagen trädde i kraft. Vid utgången av 1987 uppgick fondernas sammanräknade kapital till 449 milj. mk och vid utgången av 1990 till 317 milj. mk. Vid utgången av 1990 fanns det ca 36 000 andelsägare.

För placeringsfondandelar som lösts in år 1990 har betalats ca 290 000 mk i stämpelskatt och före oktober 1991 uppgick beloppet till ca 350 000 mk. Stämpelskatten inflyter i praktiken endast av inlösningar av fondandelar. Då fondbolaget enligt lagen skall inlösa fondandelen omedelbart till inlösningsdagens värde, överläts fondandelar i praktiken inte på annat sätt.

3. Ärendets beredning

Förslaget till värdeandelssystemet och till lagstiftning i anslutning till den har beretts vid justitieministeriet på basis av olika kommissioners och arbetsgruppers arbete. Detta arbete

inleddes 1984. I detta förslag ingick även ett förslag till ändring av lagen angående stämpelskatt. Eftersom man i detta skede inte exakt visste tidpunkten för reformens ikraftträdande, lösgjordes förslaget till ändring av lagen angående stämpelskatt på basis av finansministeriets utlåtande från förslaget i övrigt för att föredras av finansministeriets skatteavdelning.

Förslaget om slopande av stämpelskatten för överlåtelser av placeringsfondandelar har beretts som tjänsteuppdrag.

4. Lagstiftningsordning

Eftersom det inte är fråga om ny eller ökad skatt, bör lagförslaget behandlas i den ordning som stadgas i 66 § riksdagsordningen.

5. Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft så snart som möjligt efter att den har antagits och blivit stadfäst. Lagen tillämpas på de överlåtelser av andelsbevis enligt lagen om placeringsfonder som sker efter att lagen har trätt i kraft.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

Lag

om ändring av 54 och 88 §§ lagen angående stämpelskatt

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 54 § och 88 § 3 mom. lagen den 6 augusti 1943 angående stämpelskatt (662/43), dessa lagrum sådana de lyder i lag av den 28 december 1990 (1333/90), samt fogas till 88 §, sådan den lyder delvis ändrad genom nämnda lag av den 28 december 1990, ett nytt 4 mom. som följer:

54 §

Med värdepapper avses i detta kapitel aktier och interimisbevis för aktier samt andra andelsbevis i ekonomiska sammanslutningar, grundfondsbevis i sparbanker och placeringsandelsbevis i andelsbanker samt interimisbevis för dessa och sådana av aktiebolag, andelslag och sparbanker utfärdade skuld- eller andra ford-

ringsbevis, för vilka räntan är fastställd att vara beroende av årsvinstens, överskottets eller dividendens storlek eller vilka berättigar till del i årsvinsten eller överskottet. Såsom värdepapper anses även bevis över teckningsrätt till aktier eller till fordringsbevis av ovan nämnt slag och överlåtelsehandlingar som gäller denna rätt. Såsom värdepapper anses även vär-

deandelar som motsvarar ovan avsedda värdepapper.

88 §

Vad som ovan stadgas om anteckning av överlåtelse av aktie- och andelsbevis och om styrelsens ansvar för den stämpelskatt som skall betalas på grund av överlåtelsen gäller också av sparbankerna utfärdade grundfundsbevis och bankernas styrelser samt av andelsbankerna utfärdade placeringsandelsbevis och bankernas direktorer.

Vad som stadgas i 1—3 mom. tillämpas inte på införande av överlåtelser av aktier eller andra värdeandelar i en aktieägarförteckning eller någon annan sådan förteckning.

Denna lag träder i kraft den 199 .

Lagen tillämpas på de överlåtelser av andelsbevis enligt lagen om placeringsfonder som sker efter att lagen har trätt i kraft.

Helsingfors den 14 februari 1992

Republikens President
MAUNO KOIVISTO

Finansminister *Iiro Viinanen*

Lag

om ändring av 54 och 88 §§ lagen angående stämpelskatt

I enlighet med riksdagens beslut
ändras 54 § och 88 § 3 mom. lagen den 6 augusti 1943 angående stämpelskatt (662/43),
dessa lagrum sådana de lyder i lag av den 28 december 1990 (1333/90), samt
fogas till 88 §, sådan den lyder delvis ändrad genom nämnda lag av den 28 december 1990, ett
nytt 4 mom. som följer:

Gällande lydelse

54 §

Med värdepapper avses i detta kapitel aktier och interimisbevis för aktier samt andra andelsbevis i ekonomiska sammanslutningar, *andelsbevis enligt lagen om placeringsfonder*, grundfondsbevis i sparbanker och placeringsandelsbevis i andelsbanker samt interimisbevis för dessa och sådana av aktiebolag, andelslag och sparbanker utfärdade skuld- eller andra fordringsbevis, för vilka räntan är fastställd att vara beroende av årsvinstens, överskottets eller dividendens storlek eller vilka berättigar till del i årsvinsten eller överskottet. Såsom värdepapper anses även bevis över teckningsrätt till aktier eller till fordringsbevis av ovan nämnt slag och överlåtelsehandling för denna rätt.

Föreslagen lydelse

54 §

Med värdepapper avses i detta kapitel aktier och interimisbevis för aktier samt andra andelsbevis i ekonomiska sammanslutningar, grundfondsbevis i sparbanker och placeringsandelsbevis i andelsbanker samt interimisbevis för dessa och sådana av aktiebolag, andelslag och sparbanker utfärdade skuld- eller andra fordringsbevis, för vilka räntan är fastställd att vara beroende av årsvinstens, överskottets eller dividendens storlek eller vilka berättigar till del i årsvinsten eller överskottet. Såsom värdepapper anses även bevis över teckningsrätt till aktier eller till fordringsbevis av ovan nämnt slag och överlåtelsehandlingar som gäller denna rätt. *Såsom värdepapper anses även värdeandelar som motsvarar ovan avsedda värdepapper.*

88 §

Vad som ovan stadgas om införande i register av överlåtelse av aktie- och andelsbevis och om styrelsens ansvar för den stämpelskatt som skall betalas på grund av överlåtelsen gäller också *andelsbevis i placeringsfonder enligt lagen om placeringsfonder samt styrelsen i fondbolag enligt nämnda lag samt*, i fråga om sparbanker, grundfondsbevis och bankens styrelse och, i fråga om andelsbanker, placeringsandelsbevis och bankens direktion.

Vad som ovan stadgas om *anteckning* av överlåtelse av aktie- och andelsbevis och om styrelsens ansvar för den stämpelskatt som skall betalas på grund av överlåtelsen gäller också *av sparbankerna utfärdade grundfondsbevis och bankernas styrelser samt av andelsbankerna utfärdade placeringsandelsbevis och bankernas direktioner.*

Vad som stadgas i 1—3 mom. tillämpas inte på införande av överlåtelser av aktier eller andra värdeandelar i en aktieägarförteckning eller någon annan sådan förteckning.

Denna lag träder i kraft den
199 .

Lagen tillämpas på de överlåtelser av andelsbevis enligt lagen om placeringsfonder som sker efter att lagen har trätt i kraft.

